

CPS

Onderwijsontwikkeling en advies

De referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen

Van wet naar praktijk

De referentieniveaus taal en rekenen

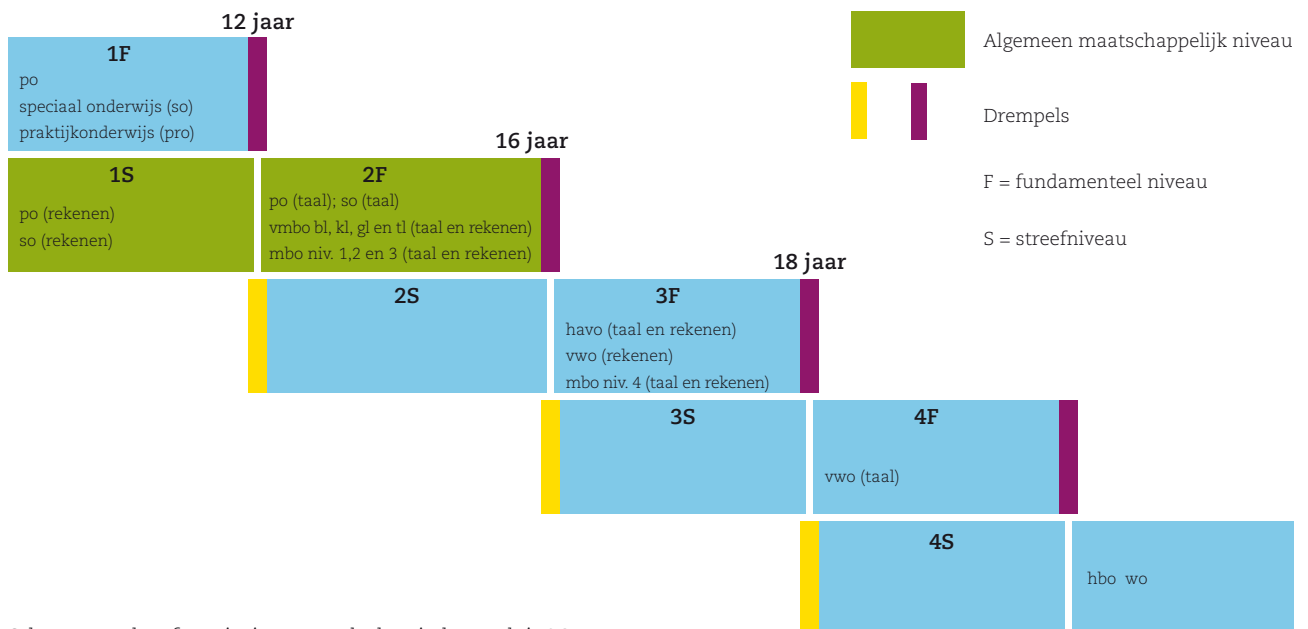
Verbetering van het taal- en rekenonderwijs, dat is de achterliggende gedachte van de wet 'Referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen'. Deze regelgeving heeft behoorlijk wat stof doen opwaaien, aangezien scholen nu verplicht zijn de referentieniveaus als uitgangspunt te nemen voor het beleid, het lesaanbod en de toetsing van taal en rekenen. Dit vraagt een andere en effectievere manier van werken, maar hoe voert u deze door in de praktijk van uw school?

De wet

In de wet staan de verschillende referentieniveaus voor taal en rekenen beschreven. Deze niveaus geven aan wat leerlingen moeten kennen en kunnen op verschillende momenten in hun schoolloopbaan. Daarnaast zorgen de niveaus ervoor dat leerlingen, op basis van een objectieve norm, beter worden toegerust voor het vervolgonderwijs. Zo leveren alle scholen een bijdrage aan de gewenste taal- en rekenresultaten van alle leerlingen. Dit alles met één gezamenlijk doel: het afleveren van taal- en rekenvaardiger mensen voor onze toekomstige maatschappij. En daar is iedereen bij gebaat.

De praktijk

De wet heeft nogal wat consequenties voor de praktijk. Zo worden basisscholen verplicht om gegevens te leveren aan het vervolgonderwijs over het behaalde eindniveau van alle leerlingen. Hiervoor zullen basisscholen gebruik maken van toetsen, die geijkt zijn op de referentieniveaus taal en rekenen. De bestaande taal en rekentoetsen voor groep acht worden daartoe aangepast. Ook in het vo worden de examens Nederlands aangepast en een rekentoets wordt onderdeel van het centraal examen. In het mbo worden centrale examens taal en rekenen ingevoerd.

Schema van de referentieniveaus zoals deze in het Besluit 265 (17 juni 2010) zijn toegewezen aan de onderwijssectoren.

De tijd dringt

Alle voorbereidingen van OCW zijn erop gericht om in het schooljaar 2013/2014 het centraal examen Nederlandse taal aan de referentieniveaus geijkt te hebben én alle leerlingen de rekentoets te laten afleggen. Vmbo-leerlingen die zijn gestart in 2010/'11, krijgen hier dus mee te maken, evenals havo-leerlingen die nu in het tweede leerjaar zitten en vwo-leerlingen die nu in het derde leerjaar zitten. Omdat OCW een zorgvuldig invoeringstraject nastreeft wordt in een later stadium besloten wanneer de rekentoets in het eindexamen wordt opgenomen en hoe de toets meetelt in de slaag-/zakregeling. Deze wet geldt voor alle scholen, ook voor die van u.

Veel vragen

Door de referentieniveaus moeten scholen transparant zijn in het vaststellen van hun doelen en in het volgen van de resultaten van hun leerlingen. Maar waar begint u dan? Welke stappen moet u zetten, en wie kan dit het beste organiseren? Hoe zet een schoolleider zijn of haar team hiermee aan het werk? Wat wordt er van docenten zelf aan concrete taal- en rekenvaardigheden verwacht? En hoe vertaalt u de niveaus door in het onderwijs?

Wat werkt?

Terecht leven deze vragen bij veel scholen. De jarenlange ervaring van CPS op het gebied van taal en rekenen biedt ook bij de invoering van de referentieniveaus uitkomst. Wij weten 'wat werkt' door onze ervaring in verschillende grote verbetertrajecten. In samenwerking met onze opdrachtgevers zoeken we naar de juiste antwoorden. We richten ons daarbij op de ontwikkeling, monitoring en borging van de kennis en vaardigheden van het (docenten)team en op het optimaliseren van de schoolorganisatie. De structuur en cultuur van de school verliezen we daarbij niet uit het oog.

Werkwijze CPS

Samen met u formuleren we heldere doelen en combineren deze met een transparante inrichting van het primaire en secundaire proces. Dat doen we door bijvoorbeeld de zes elementen van effectief onderwijs te benutten, die betrekking hebben op doelen, tijd, aanbod, instructie, differentiatie en monitoring. Ons motto 'Blijvend resultaat' getuigt ook bij de invoering van de wet Referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen van onze gedrevenheid om voor onze opdrachtgevers op persoonlijke wijze blijvende resultaten te realiseren.

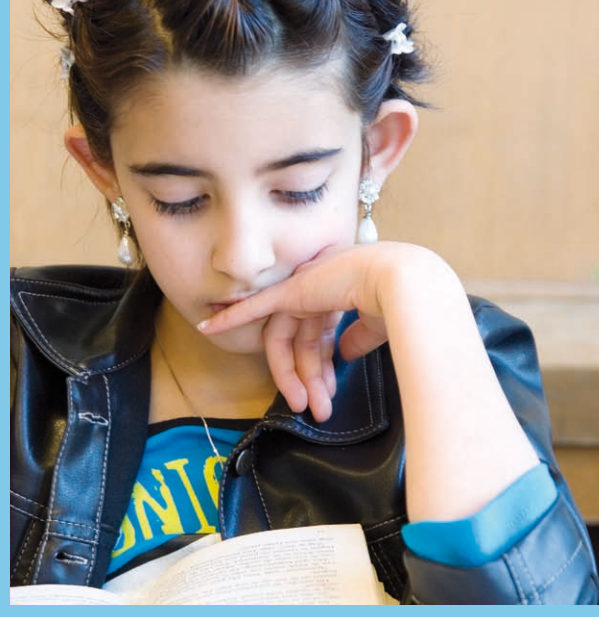
Meer informatie?

Onze consultants/trainers taal en rekenen in het po, vo en mbo zijn u graag van dienst bij de invoering van de referentieniveaus in uw onderwijsorganisatie.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

Els Loman, [06] 21500643, e.loman@cps.nl of Judith Richters, [06] 29032886, j.richters@cps.nl

Kijk voor meer informatie op www.cps.nl/referentieniveaus of de landelijke website www.taalenrekenen.nl.

Taal

Taal is de basis voor al het leren. Door de aangepaste regelgeving moeten het beleid en de implementatie van de referentieniveaus op het gebied van Nederlandse mondelinge taalvaardigheid, lezen, schrijven en taalverzorging/taalbeschouwing binnen uw school wellicht ontwikkeld of versterkt worden. CPS kan u daarbij in elke sector en op elk niveau ondersteuning bieden, ongeacht uw onderwijsconcept. Een kleine greep uit ons recente aanbod, steeds aangepast aan de laatste ontwikkelingen en gebaseerd op 'wat werkt' en praktijkonderzoek:

Consultancy

- 'Op maat' advies en praktische begeleiding bij invoering van de referentieniveaus taal op alle niveaus in de school: van leerkracht tot bestuurder (denk hierbij aan begeleiding van de taalcoördinator, schoolanalyse, begeleiding methodekeuzes of het werken met groepsplannen)
- Quickscan taal: in 30 minuten een gratis digitale analyse om het taalbeleid op de eigen school in kaart te brengen: <http://tools.cps.nl/taalinkaart/>

Trainingen en coaching (ook incompany)

- Training didactiek po, vo en mbo
- Taalcoach-training voor po, vo en mbo
- Diverse trainingen op het gebied van taal
- Conferenties voor po, vo en mbo over taal-lezen en doorlopende leerlijnen

Kijk op www.cpsacademie.nl voor meer informatie over trainingen en coaching.

Publicaties

- Doorgaande leeslijn 3- tot 13-jarigen
- De referentieniveaus taal en rekenen in de praktijk
- Taal en rekenen: op de grens van po en vo
- Taal en rekenen op de grens van vo en mbo, hbo en wo
- Bouwen en vasthouden, effectieve schoolverbetering
- Elke leerling een competente lezer
- Lezen...denken...begrijpen! Handboek begrijpend lezen
- Vrij Lezen in woord, beeld en uitvoering

Zie www.cps.nl/uitgeverij voor al onze publicaties

Rekenen

Rekenen is van belang in alle beroepsgroepen, van caissière tot verpleegster of bouwkundige. Op de domeinen getallen, verhoudingen, meten/meetkunde en verbanden moeten scholen kunnen aantonen of leerlingen het gewenste niveau hebben bereikt. Ook op het gebied van rekenen heeft CPS jarenlange ervaring. Een kleine greep uit ons recente aanbod, steeds aangepast aan de laatste ontwikkelingen en gebaseerd op 'wat werkt' en praktijkonderzoek:

Consultancy

- 'Op maat' advies en praktische begeleiding bij invoering van de referentieniveaus rekenen op alle niveaus in de school: van leerkracht tot bestuurder (denk hierbij aan begeleiding van de rekencoördinator, schoolanalyse, begeleiding methodekeuzes of het werken met groepsplannen)
- Quickscan rekenen; binnen 30 minuten een gratis digitale analyse om het rekenonderwijs in kaart te brengen: <http://tools.cps.nl/rekeneninkaart/>
- Diverse praktijkvoorbeelden en ervaring bij andere scholen

Trainingen en coaching (ook incompany)

- Rekencoach-training voor primair en voortgezet onderwijs
- Studiedagen: 'Hoe geef ik een goede rekenles'
- Conferenties voor po, vo en mbo
- Diverse trainingen op het gebied van rekenen
- Rekenmiddagen met een didactisch aanbod

Kijk op www.cpsacademie.nl voor meer informatie over trainingen en coaching.

Publicaties

- De referentieniveaus taal en rekenen in de praktijk
- Taal en rekenen: op de grens van po en vo
- Taal en rekenen op de grens van vo en mbo, hbo en wo
- Doorlopende leerlijn rekenen-wiskunde: risicoleerlingen en interventies
- Doorlopende leerlijn Rekenen in het vo
- Meten met maten: set van 2 posters

Zie www.cps.nl/uitgeverij voor al onze publicaties

Kijk op www.cps.nl voor ons complete aanbod

Plotterweg 30
3821 BB Amersfoort
Postbus 1592
3800 BN Amersfoort

T [033] 453 43 43
E cps@cps.nl
www.cps.nl